

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/29/2024
Identifikačné číslo spisu:	2613212487
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:2613212487.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a členiek senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Eriky Zajacovej v spore žalobcov 1/ N. M., narodený XX. XX. XXXX, Š. XXX, 2/ M. M.I., narodená XX. XX. XXXX, Š. XXX, obaja zastúpení JUDr. Róbert Šegeda, advokát, Malacky, Záhorácka 1899/11A, IČO: 41 721 331, proti žalovaným 1/ Y. M., narodený XX. XX. XXXX, Q. - Q. XXX, zastúpený advokátom JUDr. Václav Sosna, Skalica, Námestie Slobody 2, IČO: 34 048 529, 2/ Ing. A. C., narodená XX. XX. XXXX, L., T. XXXX/.XXX, zastúpená Právne centrum s.r.o., Bratislava, Mýtna 42, IČO: 36 698 873, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 7C/141/2013, o dovolaní žalobcov 1/, 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 13. septembra 2023 sp. zn. 26Co/76/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému 1/ nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovanej 2/ priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcom 1/, 2/ v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Senica (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. júna 2018 č. k. 7C/141/2013-273 určil, že žalobca 1/ je vlastníkom v podiele 1/2 a spolu so žalovanou 2/ (správne žalobkyňou 2/, pozn. dovolacieho súdu) sú bezpodieloví spoluvlastníci v podiele 1/2 nehnuteľností zapísaných Okresným úradom Senica, odbor katastrálny pre obec a k. ú. Š. na liste vlastníctva č. XXX, ako parcely registra „C“ evidované na katastrálnej mape ako parc. č. 608/3 zastavané plochy o výmere 1145 m², parc. č. 608/2 zastavané plochy o výmere 122 m², parc. č. 608/3 zastavané plochy o výmere 75 m² a ako stavba súp. č. XXX rodinný dom na parc. č. 608/2. Žalobcom priznal náhradu trov konania vo výške 100 % s tým, že o trovách konania rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku. Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že žalobcovia ako predávajúci a oprávnení a žalovaní ako kupujúci a povinní uzatvorili 6. júna 2003 Kúpnu zmluvu a zmluvu o zriadení práva zodpovedajúceho vecnému bremenu (ďalej len „kúpna zmluva“), predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva žalobcov k špecifikovaným nehnuteľnostiam na žalovaných, ktorí ich nadobudli do

bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Podľa článku III. kúpnej zmluvy dohodnutá kúpna cena vo výške 1.194.650,- Sk mala byť vyplatená kupujúcimi v prospech predávajúcich pri podpísaní tejto zmluvy. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaní zaplatenie kúpnej ceny nepreukázali, preto žalobcovia dôvodne a včas od kúpnej zmluvy odstúpili. Súd prvej inštancie dôvodil, že zákonným predpokladom vzniku práva na platné odstúpenie od zmluvy v zmysle § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka a judikátu R 42/1997 je výzva na zaplatenie s určením dodatočnej lehoty splnenia záväzku. V posudzovanom spore žalobcovia vyzvali žalovaných na zaplatenie kúpnej ceny výzvou zo 17. februára 2013 s určením dodatočnej lehoty 14 dní od doručenia výzvy, pričom výzva bola žalovanému 1/ doručená 17. februára 2013 a žalovanej 2/ 19. februára 2013. Trojročná premlčacia lehota na uplatnenie práva na odstúpenie od zmluvy tak začala plynúť od 4. marca 2013, t. j. odo dňa nasledujúceho po márnom uplynutí dodatočne poskytnutej lehoty na plnenie a uplynula 3. marca 2016. Žalobcovia písomné odstúpenie od zmluvy uplatnili voči žalovaným listom z 2. decembra 2013, pričom odstúpenie od zmluvy bolo žalovanému 1/ doručené 2. decembra 2013 a žalovanej 2/ 6. decembra 2013. Súd prvej inštancie tak skonštatoval, že odstúpenie od zmluvy bolo vykonané v rámci trojročnej premlčacej lehoty. Uzavrel tiež, že žalobcovia majú naliehavý právny záujem na podanej určovacej žalobe, nakoľko inak by nedosiahli zmenu zápisu vlastníkov v katastri nehnuteľností. Keďže žalobcovia odstúpili od kúpnej zmluvy platne a včas, zaoberal sa otázkou, či žalovaní nenadobudli vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam titulom vydržania, nakoľko žalovaná 2/ uviedla, že ich užívali nerušene viac ako 10 rokov. S poukazom na konanie o rozvod manželstva žalovaných vedené pod sp. zn. 9P/4/2012 došiel k záveru, že žalovaní nemohli byť dobromyseľní v tom, že im nehnuteľnosť patrí, keď si museli byť vedomí toho, že kúpna cena zaplatená bezo zvyšku žalobcom ako predávajúcim nebola. Žalovaní nepreukázali splnenie všetkých zákonom požadovaných predpokladov pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. Záverom súd prvej inštancie dodal, že jediným faktickým dôvodom odstúpenia od kúpnej zmluvy je pravdepodobne len tá skutočnosť, že žalovaní sa rozviedli a vedú spor o vyporiadanie BSM po rozvode manželstva, pričom do súpisu majetku zahrnuli aj sporné nehnuteľnosti. Napriek tomu žalovaní ničím nepreukázali, že kúpnu cenu v skutočnosti zaplatili, a preto odstúpenie žalobcov od kúpnej zmluvy bolo len vyústením toho, že žalovaní nespĺnili povinnosť, ku ktorej sa v kúpnej zmluve zaviazali. Žalovaná 2/ nepredložila dôkaz o tvrdenom vyplatení časti kúpnej ceny vo výške 334.441,- Sk, z čoho mala byť zaplatená daň z prevodu a prechodu nehnuteľnosti za žalobcov, nepreukázala ani údajné financovanie rekonštrukcie domu, jeho opravy či údržbu a zároveň údajné uhrádzanie poplatkov za energie a služby nie je možné považovať za zaplatenie kúpnej ceny.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej 2/ proti rozsudku Okresného súdu Senica č. k. 7C/141/2013 - 273 zo dňa 14. júna 2018 rozsudkom z 13. septembra 2023 sp. zn. 26Co/76/2022 rozhodol tak, že:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku vo veci samej mení tak, že žaloba sa zamietá (I. výrok). Žalovaní v 1/ a 2/ rade majú nárok voči žalobcom v 1/ a 2/ rade na náhradu trov konania v plnom rozsahu (II. výrok).

2.1. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že predmetom konania je požiadavka na určenie, že nehnuteľnosti v katastrálnom území Š., zapísané na liste vlastníctva číslo XXX ako parcela registra „C“ č. 608/1 - zastavané plochy a nádvoria, vo výmere 1145 m², parcela registra „C“ č. 608/2 - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 122 m², parcela registra „C“ č. 608/3 - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 75 m² a rodinný dom súpisné číslo XXX na parcele registra „C“ č. 608/2 vlastní žalobca v 1/ rade v polovici a žalobca v 1/ rade so žalobkyňou v 2/ rade v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov v polovici. Súd prvej inštancie žalobe žalobcov v 1/ a 2/ rade o určenie ich vlastníckeho práva v príslušných spoluvlastníckych podieloch k predmetným nehnuteľnostiam v celom rozsahu vyhovel, keď došiel k záveru, že žalovaná v 2/ rade neunesla dôkazné bremeno a nepreukázala, že kúpna cena za predmetné nehnuteľnosti bola v zmysle uzavretej kúpnej zmluvy zo dňa 6. 6. 2003 riadne uhradená; ďalej, že žalobcovia v 1/ a 2/ rade v danom prípade platne odstúpili od uzavretej kúpnej zmluvy, keď žalovaní v 1/ a 2/ rade vyzvali na zaplatenie kúpnej ceny s určením dodatočnej lehoty na splnenie dlhu, v ktorej lehote však žalovaní v 1/ a 2/ rade kúpnu cenu nezaplatili, preto žalobcovia v 1/ a 2/ rade písomne odstúpili od uzatvorenej kúpnej zmluvy, ktoré písomné odstúpenie bolo doručené obom žalovaným a bolo podľa súdu prvej inštancie vykonané v rámci trojročnej premlčacej doby na uplatnenie práva na odstúpenie od zmluvy, preto námietka premlčania vznesená žalovanou v 2/ rade bola

neúspešná. Vzhľadom na rozsah a dôvody odvolania žalovanej v 2/ rade je predmetom odvolacieho prieskumu posúdiť, či súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a či vec správne právne posúdil.

2.2. Zo skutkových zistení v prejednávanej veci vyplynulo, že dňa 5. 12. 2003 uzavreli žalobcovia v 1/ a 2/ rade ako predávajúci so žalovanými v 1/ a 2/ rade ako kupujúcimi kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol prevod nehnuteľností v katastrálnom území Š., zapísaných v liste vlastníctva číslo XXX ako parcela registra „C“ č. 608/1 - zastavané plochy a nádvoria, vo výmere 1145 m², parcela registra „C“ č. 608/2 - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 122 m², parcela registra „C“ č. 608/3 - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 75 m² a rodinný dom súpisné číslo XXX na parcele registra „C“ č. 608/2, do bezpodielového spoluvlastníctva manželov žalovaných v 1/ a 2/ rade v celosti, za kúpnu cenu 1.194.650,-Sk. Splatnosť kúpnej ceny bola dohodnutá pri podpísaní kúpnej zmluvy. Výzvou zo dňa 17. 2. 2013 vyzvali žalobcovia v 1/ a 2/ rade žalovaných v 1/ a 2/ rade na zaplatenie kúpnej ceny v sume 1.194.650,-Sk do 14 dní od doručenia listu. Výzva zo dňa 17. 2. 2013 bola doručená žalovanému v 1/ rade dňa 17. 2. 2013 a žalovanej v 2/ rade 19. 2. 2013. Na Výzvu žalobcov v 1/ a 2/ rade zo dňa 17. 2. 2013 odpovedala žalovaná v 2/ rade Listom zo dňa 27. 2. 2013, v ktorom poprela tvrdenia o údajnom dlhu majúť za to, že kúpna cena za prevod rodinného domu bola zaplatená. Listom zo dňa 2. 12. 2013 odstúpili žalobcovia v 1/ a 2/ rade od Kúpnej zmluvy zo dňa 5. 12. 2003 z dôvodu nezaplatenia kúpnej ceny ani v dodatočnej lehote. List žalobcov v 1/ a 2/ rade zo dňa 2. 12. 2013 o odstúpení od kúpnej zmluvy bol žalovanému v 1/ rade doručený dňa 2. 12. 2013 a žalovanej v 2/ rade dňa 7. 12. 2013. Na List žalobcov v 1/ a 2/ rade zo dňa 2. 12. 2013 o odstúpení od kúpnej zmluvy žalovaná v 2/ rade odpovedala Listom zo dňa 26. 12. 2013, v ktorom zotrvala na tom, že kúpna cena bola zaplatená majúť za to, že dôvod odstúpenia od kúpnej zmluvy nie je daný. Aktuálne je vlastníctvo sporných nehnuteľností v katastri nehnuteľností zapísané v prospech žalovaných 1/ a 2/ rade v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov v celosti.

2.3. Odvolací súd ohľadne skutkových tvrdení strán uvádza, že medzi stranami boli sporné len skutkové tvrdenia o tom, či kúpna cena za sporné nehnuteľnosti bola zaplatená a kedy bol List žalobcov zo dňa 2. 12. 2013 o odstúpení od kúpnej zmluvy doručený žalovanej v 2/ rade, keďže žalobcovia vo Výjadrení zo dňa 5. 3. 2018 uvádzali ako deň doručenia 6. 12. 2013 a žalovaná v 2/ rade vo Výjadreniach zo dňa 12. 2. 2014, zo dňa 31. 1. 2018 uvádzala ako deň doručenia 7. 12. 2023, pričom na preukázanie svojho tvrdenia žalovaná v 2/ rade priložila Potvrdenie pošty o doručení zásielky podacie číslo RP 453642546SK týkajúce sa uvedeného odstúpenia. Z Potvrdenia pošty o doručení zásielky podacie číslo RP 453642546SK jednoznačne vyplýva záver, že List žalobcov zo dňa 2. 12. 2013 o odstúpení od kúpnej zmluvy bol doručený žalovanej v 2/ rade dňa 7. 12. 2013.

2.4. Súdna prax sa už ustálila v názore, že podmienky procesnej prípustnosti žalôb na určenie právnej skutočnosti podaných za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku sa majú posudzovať podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (porovnaj aj uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/30/2018 zo dňa 18. decembra 2018). Keďže žaloba v preskúvanom prípade bola podaná na súd prvej inštancie dňa 5. 12. 2013, teda ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, bolo potrebné otázku jej prípustnosti posudzovať podľa Občianskeho súdneho poriadku (§ 470 ods. 2 veta prvá Civilného sporového poriadku). Občiansky súdny poriadok účinný v čase začatia konania na súde prvej inštancie stanovoval, čoho sa môže žalobca domáhať žalobou, teda, aké sú prípustné druhy žalôb z hľadiska petitu. Podľa ustanovenia § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku účinného v čase začatia konania na súde prvej inštancie sa určenie môže týkať len právneho vzťahu alebo práva, ak je na tom naliehavý právny záujem. Úspešne môže podať určovaciu žalobu len ten, kto má na požadovanom určení naliehavý právny záujem, ktorý spočíva v tom, že právne postavenie žalobcu je bez tohto určenia ohrozené, alebo sa jeho právne postavenie stalo neistým. Naliehavosť právneho záujmu na požadovanom určení tkvie teda v tom, že práve takéto určenie vyrieši všetky sporné právne otázky medzi stranami, vytvorí tak i pevný právny základ pre ich budúce právne vzťahy a svojimi dôsledkami vytvorí prekážku pre prípadné ďalšie určenia a predíde aj sporom o plnenia. Ak požadované určenie stav ohrozenia práva neodstráni, alebo nevytvorí efektívnu istotu v dotknutom právnom vzťahu, nebude podmienka naliehavého právneho záujmu naplnená. Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi stranami a k potrebe

určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši.

2.5. V súdenom spore sa žalobcovia v 1/ a 2/ rade domáhali určenia vlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré previedli kúpnu zmluvou na žalovaných v 1/ a 2/ rade dôvodiac, že platne odstúpili od kúpnej zmluvy pre nezaplatenie kúpnej ceny ani v dodatočne poskytnutej lehote na splnenie. V danom prípade predávajúci - žalobcovia v 1/ a 2/ rade jednostranným adresovaným právnym úkonom prejavili vo vzťahu ku kupujúcim - žalovaným v 1/ a 2/ rade vôľu smerujúcu k zrušeniu zmluvného záväzkového vzťahu z kúpnej zmluvy. Žalovaná v 2/ rade zastáva názor, že odstúpenie od kúpnej zmluvy je neplatné a popiera uplatnený nárok na vrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam, v katastri nehnuteľností sú stále vedení ako vlastníci sporných nehnuteľností žalovaní v 1/ a 2/ rade. Potom je nepochybne prípustná určovacia žaloba vo vzťahu k sporným nehnuteľnostiam z dôvodu, že rozsudok vyhovujúci žalobe môže byť jedným z predpokladov na vykonanie obnovy vlastníckeho práva predávajúcich - žalobcov v 1/ a 2/ rade. Žaloba o určenie v prejednávanej veci tak predstavuje prípustnú formu žaloby sledujúcu ochranu vlastníckeho práva a ako taká je prostriedkom na odstránenie spornosti vo vzťahu medzi stranami sporu (vo vzťahu k otázke, kto je vlastníkom predmetných nehnuteľností), keďže práve takouto určovacou žalobou možno docieľiť nielen odstránenie spornosti vo vzťahu medzi stranami sporu, ale i predchádzať vzniku ďalších sporov. V zmysle ustanovenia § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku žalobcovia v 1/ a 2/ rade majú naliehavý právny záujem na požadovanom určení vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam, ako správne konštatoval aj súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku (ods. 14.), keďže v katastri nehnuteľností sú ako vlastníci zapísaní žalovaní v 1/ a 2/ rade.

2.6. Súd prvej inštancie sa s námietkou premĺčania vznesenou žalovanou v 2/ rade právne vysporiadal tak, že žalobcovia v 1/ a 2/ rade splnili predpoklad pre platné odstúpenie od zmluvy v zmysle ustanovenia § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka a žalovaných v 1/ a 2/ rade riadne vyzvali na zaplatenie kúpnej ceny, pričom im určili primeranú dodatočnú lehotu na splnenie dlhu, ktorá výzva bola žalovaným v 1/ a 2/ rade každému riadne doručená (žalovanému v 1/ rade dňa 17. 2. 2013 a žalovanej v 2/ rade dňa 19. 2. 2013), pričom trojročná premĺčacia doba na uplatnenie práva na odstúpenie od zmluvy podľa súdu prvej inštancie začala plynúť dňom nasledujúcim po márnom uplynutí dodatočnej lehoty na plnenie, t. j. dňom 4. 3. 2013 a uplynula dňom 3. 3. 2016, preto ak žalobcovia písomne odstúpili od kúpnej zmluvy listom zo dňa 2. 12. 2013, doručeným žalovanému v 1/ rade dňa 2. 12. 2013 a žalovanej v 2/ rade dňa 7. 12. 2013, bolo toto odstúpenie vykonané v trojročnej premĺčacej dobe na uplatnenie práva na odstúpenie, preto bola podľa súdu prvej inštancie námietka premĺčania neúspešná.

2.7. Z hľadiska komplexného posúdenia dôvodnosti vznesenej námietky premĺčania sa súd prvej inštancie vôbec právne nezaoberal otázkou, či žalobcovia v 1/ a 2/ rade včas vyzvali žalovaných v 1/ a 2/ rade na dodatočné zaplatenie kúpnej ceny. V zmysle uzavretej kúpnej zmluvy mala byť kúpna cena za predané nehnuteľnosti zaplatená pri podpísaní kúpnej zmluvy. Vzhľadom na to, že uzavretá kúpna zmluva bola všetkými zmluvnými stranami podľa osvedčenia pravosti ich podpisov podpísaná dňa 5. 12. 2003, je tento deň zároveň aj dňom splatnosti dohodnutej kúpnej ceny. Keďže predmetná kúpna zmluva bola v súlade s ustanovením § 46 ods. 1 Občianskeho zákonníka uzavretá v písomnej forme, jej zmeny, t. j. aj ohľadom prípadnej zmeny splatnosti kúpnej ceny, mohli byť platne vykonané len v písomnej forme v zmysle ustanovenia § 40 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Skutočnosť, že by medzi zmluvnými stranami kúpnej zmluvy došlo k písomnej dohode o zmene doby splatnosti kúpnej ceny, v konaní nebola tvrdená. Je preto nevyhnutné vychádzať z toho, že v danom prípade dojednaná kúpna cena v zmysle čl. III. kúpnej zmluvy bola splatná v deň podpisu zmluvy, t. j. dňa 5. 12. 2003. Súd prvej inštancie sa však vôbec nezaoberal otázkou, či je možné v prípade dojednania splatnosti kúpnej ceny na deň 5. 12. 2003, aby žalobcovia v 1/ a 2/ rade výzvou až zo dňa 17. 2. 2013, t. j. po viac ako deviatich rokoch, vyzvali žalovaných v 1/ a 2/ rade na zaplatenie kúpnej ceny s určením im dodatočnej lehoty na plnenie 14 dní od doručenia výzvy v zmysle ustanovenia § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka a následne platne odstúpiť od uzavretej kúpnej zmluvy. Otázku premĺčania práva žalobcov v 1/ a 2/ rade na odstúpenie od kúpnej zmluvy súd prvej inštancie posudzoval len z hľadiska plynutia trojročnej premĺčacej doby od márneho uplynutia lehoty na dodatočné plnenie po doručení výzvy na dodatočné plnenie kupujúcim do samotného vykonania práva na odstúpenie od zmluvy.

2.8. V zmysle už ustálenej súdnej praxe, právo odstúpiť od zmluvy je majetkovým právom, ktoré sa premĺčuje v trojročnej premĺčacej dobe (§ 100 ods. 2 a § 101 Občianskeho zákonníka), ktorá plynie od momentu, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (keď nastala právna skutočnosť odôvodňujúca

jeho uplatnenie). Ak dlžník (tu kupujúci) dôvodne namietne premĺčanie tohto práva veriteľa (tu predávajúcich), účinky odstúpenia od zmluvy voči nemu nenastanú. Podstata premĺčania práva spočíva v tom, že ak sa určité právo po zákonom stanovenú dobu nevykonáva alebo sa v priebehu premĺčacej doby neuplatní na súde či u príslušného orgánu, nemôže byť po jej uplynutí veriteľovi priznané. Dlžník sa teda po uplynutí zákonom stanovenej doby môže úspešne brániť vymáhaniu práva s poukazom na to, že toto právo už bolo premĺčané. Dovolanie sa premĺčania pred súdom má za následok spočívanie nároku, teda nárok ďalej existuje, avšak je oslabený do takej miery, že právo vyplývajúce z tohto nároku súd nemôže veriteľovi priznať. Všeobecná premĺčacia doba je pritom trojročná a plynie odo dňa, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka). Vo všeobecnej trojročnej premĺčacej dobe sa ako majetkové právo premĺčuje aj právo na odstúpenie od zmluvy.

2.9. Je potom len logické, že ak sa právo na zaplatenie kúpnej ceny rovnako premĺčuje vo všeobecnej trojročnej premĺčacej dobe, ktorá plynie odo dňa, ktorý nasleduje po dni splatnosti dlhu (tu odo dňa 6. 12. 2003, keď kúpna cena bola splatná dňa 5. 12. 2003), premĺčuje sa vo všeobecnej trojročnej premĺčacej dobe aj právo veriteľa vyzvať dlžníka na dodatočné splnenie dlhu podľa ustanovenia § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V opačnom prípade by nastala absurdná situácia, kedy márnym uplynutím trojročnej premĺčacej doby od splatnosti kúpnej ceny, by nárok veriteľa (tu predávajúcich) na zaplatenie kúpnej ceny bol síce premĺčaný, avšak naďalej by mu patrilo právo na dodatočné vyzvanie dlžníka na zaplatenie s možnosťou následného odstúpenia od zmluvy pre nezaplatenie kúpnej ceny. Odvolací súd v tomto smere dáva za pravdu odvolacej argumentácii žalovanej v 2/ rade, že aj právo na určenie primeranej lehoty v zmysle ustanovenia § 517 ods. 1 veta druhá Občianskeho zákonníka treba považovať za majetkové právo, ktoré sa premĺčuje vo všeobecnej trojročnej premĺčacej dobe. Právo veriteľa vyzvať dlžníka na dodatočné splnenie dlhu nie je neobmedzené, pretože potom by veriteľ mohol kedykoľvek, bez časového obmedzenia vyzývať dlžníka na dodatočné splnenie už premĺčaného práva na zaplatenie kúpnej ceny s možnosťou odstúpenia od kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľností, čo by bolo v rozpore s princípom právnej istoty zakotvenej v Čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Akceptovanie názoru súdu prvej inštancie o možnosti veriteľa vyzvať dlžníka na dodatočné splnenie dlhu bez časového obmedzenia by viedlo k neprípustnému posunutiu začiatku plynutia premĺčacej doby (v zrejmom rozpore s účelom inštitútu premĺčania) prakticky na neobmedzenú dobu podľa ľubovôle veriteľa.

2.10. Uvedené nastalo aj v predmetnej právnej veci, kedy veritelia - predávajúci vyzvali dlžníkov - kupujúcich na dodatočné zaplatenie kúpnej ceny splatnej dňa 5. 12. 2003 až výzvou zo dňa 17. 2. 2013, teda po deviatich rokoch a dvoch mesiacoch, v čase, kedy ich právo na zaplatenie kúpnej ceny bolo už premĺčané. Žalovaná v 2/ rade v odvolaní správne dôvodila, že ak splatnosť kúpnej ceny bola v danom prípade dohodou zmluvných strán určená v deň podpisu kúpnej zmluvy, t. j. dňa 5. 12. 2003, premĺčacia doba ohľadom práva žalobcov v 1/ a 2/ rade vyzvať žalovaných v 1/ a 2/ rade na splnenie dlhu začala plynúť v zmysle ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka dňom, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz, teda vyzvať žalovaných v 1/ a 2/ rade mohli žalobcovia v 1/ a 2/ rade v nasledujúci deň po podpise kúpnej zmluvy, t. j. dňa 6. 12. 2003 a uplynutím troch rokov dňa 6. 12. 2006 uplynula premĺčacia doba na uplatnenie výzvy žalobcov v 1/ a 2/ rade na dodatočné splnenie dlhu predpokladanej ustanovením § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Iba ak by žalobcovia v 1/ a 2/ rade v lehote troch rokov od splatnosti kúpnej ceny, t. j. v období od 6. 12. 2003 do 6. 12. 2006, vyzvali žalovaných v 1/ a 2/ rade na dodatočné splnenie dlhu, mohli potom v ďalšej trojročnej premĺčacej dobe po márnom uplynutí dodatočnej lehoty na plnenie odstúpiť od kúpnej zmluvy spôsobom, kedy by žalovaní v 1/ a 2/ rade nemali k dispozícii námietku premĺčania.

2.11. Omeškanie dlžníka spôsobuje právne následky uvedené v ustanovení § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka tak, že veriteľ bol oprávnený požadovať splnenie dlhu v dodatočnej lehote, ktorú poskytol dlžníkovi na splnenie a následne mohol uplatniť právo odstúpiť od zmluvy, ak dlžník nesplnil svoj dlh ani v dodatočnej primeranej lehote, ktorú mu veriteľ poskytol (§ 517 ods. 1 veta druhá Občianskeho zákonníka). Odstúpeniu od zmluvy nevyhnutne predchádza výzva veriteľa, ktorá obsahuje dodatočnú lehotu na plnenie. Táto dodatočná lehota nemá žiaden vzťah k splatnosti dlhu, ani k jeho splniteľnosti. Ide výlučne o dodatočnú lehotu mimo režimu splatnosti dlhu, ktorej márnym uplynutím vzniká veriteľovi právo odstúpiť od zmluvy. Právo veriteľa uplatniť výzvu na dodatočné plnenie je rovnako majetkové právo, premĺčuje sa v trojročnej premĺčacej dobe, pričom rozhodujúcim dňom pre počiatok plynutia tejto premĺčacej doby je deň, ktorý nasleduje po splatnosti daného peňažného dlhu.

2.12. Pretože žalobcovia v 1/ a 2/ rade zaslali žalovaným v 1/ a 2/ rade výzvu na zaplatenie kúpnej ceny s určením dodatočnej lehoty na zaplatenie až po márnom uplynutí trojročnej premlčacej doby od splatnosti kúpnej ceny, nevyhnutne nemohli následne ani včas využiť svoje právo odstúpiť od zmluvy v trojročnej premlčacej dobe od márneho uplynutia dodatočnej lehoty na plnenie. Je to evidentné z toho, že kúpna cena bola splatná dňa 5. 12. 2003, výzva veriteľov je zo dňa 17. 2. 2013 a odstúpenie od kúpnej zmluvy je zo dňa 2. 12. 2013, t. j. žalobcovia v 1/ a 2/ rade odstúpili od zmluvy až po deviatich rokoch a 11 mesiacoch po splatnosti kúpnej ceny. Námieta premlčania práva žalobcov v 1/ a 2/ rade na odstúpenie od uzavretej kúpnej zmluvy preto bola v danom prípade dôvodná, čo znamená, že súd nemôže žalobcom v 1/ a 2/ rade premlčané právo priznať, resp. musí vychádzať z toho, že k zrušeniu kúpnej zmluvy odstúpením od nej nedošlo. Pretože žalobcovia v 1/ a 2/ rade nevyužili svoje právo na odstúpenie od predmetnej kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľností včas, bolo nevyhnutné, aby súd ich žalobu na určenie vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam ako nedôvodnú zamietol.

2.13. Žalobcovia v 1/ a 2/ rade sa v prejednávanej veci v odvolacom konaní dožadovali aplikácie ustanovenia § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka poukazujúc na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/15/2019 zo dňa 26. februára 2020. K uvedenej argumentácii odvolací súd uvádza, že predmetné ustanovenie v súdenom spore nie je možné aplikovať, nakoľko v preskúvanom prípade nedošlo k zrušeniu kúpnej zmluvy práve pre premlčanie práva na odstúpenie od kúpnej zmluvy.

2.14. Vzhľadom na vyššie uvedený záver o premlčaní práva žalobcov v 1/ a 2/ rade na odstúpenie od kúpnej zmluvy, sa stalo bezpredmetným z hľadiska procesnej ekonómie zaoberať sa skutkovými zisteniami ohľadne zaplatenia kúpnej ceny za sporné nehnuteľnosti.

2.15. Ďalšie odvolacie argumenty žalovanej v 2/ rade odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne).

2.16. Vedený všetkými už opísanými úvahami preto odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie preskúvaným rozsudkom nerozhodol správne, ak ním žalobe o určenie vlastníctva k nehnuteľnostiam vyhovel a preto podľa ustanovenia § 388 Civilného sporového poriadku rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku vo veci samej zmenil tak, že žalobu zamietol.

2.17. V dôsledku úplného zvrátenia výsledku konania na súde prvej inštancie sa plne úspešnou stranou s nárokom na náhradu trov konania stali práve žalovaní v 1/ a 2/ rade. Preto o náhrade trov konania na súde prvej inštancie a odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku tak, že žalovaným v 1/ a 2/ rade priznal voči žalobcom v 1/ a 2/ rade nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania na súde prvej inštancie a odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením podľa ustanovenia § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku po právoplatnom skončení veci.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej aj ako „dovolatelia“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovali z ust. § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku:

Žalobcovia konštatujú, že podanie dovolania je prípustné, pretože v danom prípade odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcom, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Porušenie práva žalobcov na spravodlivý proces spočíva v tom, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia neodpovedal na podstatné argumenty žalobcov, ktoré boli pre rozhodnutie významné. Žalobcovia okrem iného v podanom dovolaní proti predchádzajúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu sformulovali okruh otázok, ktoré môžu byť pre posudzovanie veci významné, avšak odvolací súd na žiadnu z žalobcami nastolených otázok nedal náležitú odpoveď.

Odvolací súd v odvolacom konaní nevykonával náležité dokazovanie. Odvolací súd síce (po zrušení jeho

predošlého rozhodnutia) nariadil pojednávanie, ale nezopakoval výsluch žalovaného v 1/ rade, napriek tomu, že žalobcovia tento výsluch v podanej žalobe navrhovali. Súd vykonal dokazovanie oboznámením spisu, avšak urobil tak len formálne bez toho, že by bol obsah všetkých rozhodujúcich listín prečítaný a bez toho, že by súd uviedol, aké skutkové závery z predmetných listín vyvodzuje. Vzhľadom na to, že už v predošlom rozhodnutí odvolací súd avizoval, že dospel k odlišným skutkovým záverom ako súd prvej inštancie, bolo v rozpore so zásadou predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, ak súd v rámci dokazovania neuviedol svoje odlišné skutkové a právne hodnotenie konkrétnej skutočnosti od hodnotenia tejto skutočnosti súdom prvej inštancie.

Súd pri vykonávaní dokazovania postupoval arbitrárne, keď význam niektorých dôkazov vykonaných pred súdom prvej inštancie nijako nezohľadnil (napr. čestné vyhlásenie a uznanie nárokov žalobcov zo strany žalovaného v 1/ rade) a nijako sa nevysporiadal ani s tým, že spis obsahuje korešpondenciu medzi stranami, ktorá preukazuje, že žalobcovia písomne odstúpili od zmluvy v rámci premlčacej lehoty to je len necelý jeden rok od uplynutia poskytnutej dodatočnej lehoty na splnenie dlhu. Tieto skutočnosti pritom mali podstatný vplyv na posudzovanie otázky premlčania.

Pretože súd pri svojom rozhodovaní návrhy a argumenty žalobcov opomenul a náležite sa s nimi v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal, je napadnuté rozhodnutie arbitrárne a nepreskúmateľné. Týmto postupom odvolací súd porušil právo žalobcov na spravodlivý proces.

Podľa názoru žalobcov ako dovolateľov je možné z obsahu napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vyvodiť záver, že sú splnené zákonné podmienky vyžadované ustanovením § 420 písm. f) CSP pre prípustnosť dovolania. Na základe skutočností, na ktoré žalobcovia poukazujú v tomto dovolaní, je dovolanie prípustné.

3.2. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku:

Žalobcovia konštatujú, že podanie dovolania je prípustné, pretože odvolací súd pri svojom rozhodovaní nesprávne vyriešil niektoré rozhodujúce právne otázky, pričom sa jedná o právne otázky, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené. V prípade rozhodovania odvolacieho súdu vo vyššie uvedenej veci rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo najmä od vyriešenia týchto základných právnych otázok:

1. Ako sa určuje lehota na premlčanie práva odstúpiť od zmluvy v prípadoch, kedy právo na odstúpenie zo zákona (podľa § 517 ods. 1 OZ) vzniká až po márnom uplynutí dodatočnej lehoty na splnenie dlhu?

2. Akú právnu povahu má poskytnutie dodatočnej primeranej lehoty na splnenie nesplateného dlhu v zmysle ustanovenia § 517 ods. 1 OZ (s osobitným zameraním na otázku či ide o samostatné majetkové právo veriteľa alebo či ide len o povinnosť, ktorej splnenie je zákonnou podmienkou pre uplatnenie práva veriteľa na odstúpenie od zmluvy)?

3. Je určené zákonné časové obmedzenie pre uplatnenie postupu veriteľa podľa ustanovenia § 517 ods. 1 OZ ?

4. Je veriteľ oprávnený postupovať podľa ustanovenia § 517 ods. 1 OZ (a následne pre nesplnenie dlhu platne odstúpiť od zmluvy) aj v prípade premlčaného dlhu, ak dlžník do okamihu odstúpenia od zmluvy nenamietol premlčanie svojho nesplneného dlhu?

5. Aký právny význam má námietka premlčania dlhu urobená až po platnom odstúpení od zmluvy?

6. Aký právny význam má tzv. "námietka premlčania výzvy na dodatočné splnenie dlhu" urobená až po platnom odstúpení od zmluvy?

7. Sú prípustné a platné aj vedľajšie ústne dohody účastníkov kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ktoré upravujú niektoré práva a povinnosti súvisiace s prevodom (napr. o zmene splatnosti kúpnej ceny), ak sa nejedná o zákonné podstatné náležitosti zmluvy?

8. Môže byť prostý výkon práva veriteľov (rodičov) na odstúpenie od kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti pre nezaplatenie kúpnej ceny voči dlžníkom (nevďačným deťom) v rozpore s dobrými mravmi (bez ďalšieho) iba preto, že ide o premlčaný dlh, ak dlžníci nenamietli premlčanie svojho nesplneného dlhu?

9. Môže byť v rozpore s dobrými mravmi (bez ďalšieho) poskytnutie dodatočnej primeranej lehoty na splnenie nesplateného dlhu v zmysle ustanovenia § 517 ods. 1 OZ iba preto, že ide o premlčaný dlh, ak dlžníci nenamietli premlčanie svojho nesplneného dlhu?

10. Môže byť v rozpore s dobrými mravmi námietka premlčania kúpnej ceny za skutkového stavu, že túto námietku uplatňujú nevďačné deti (resp. syn a nevesta), ktoré od svojich rodičov kúpili rodičovský dom a nezaplatili ho, pričom rodičia dlh v pôvodnej lehote nevymáhali, pretože sa s deťmi ústne dohodli

na neskoršom termíne splatnosti ?

Podľa názoru žalobcov dospel odvolací súd v napadnutom rozhodnutí k nesprávnym právnym záverom pri riešení vyššie uvedených právnych otázok. Odvolací súd (v rozpore so skutkovými a právnymi zisteniami súdu prvej inštancie) bez nariadenia pojednávania a bez akéhokoľvek doplnenia dokazovania založil svoje rozhodovanie iba na ničím nepodložených tvrdeniach žalovanej v 2/ rade a na zjavne nesprávných predpokladoch, že právo žalobcov bolo údajne premlčané a že postup žalobcov bol údajne v rozpore s dobrými mravmi.

Odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku interpretácie a aplikácie rozhodujúcich hmotnoprávných ustanovení a to najmä niektorých ustanovení Občianskeho zákonníka (napr. § 517 ods. 1 o práve veriteľa odstúpiť od zmluvy, § 101 o premlčení a § 3 o výkone práv a dobrých mravoch).

Odvolací súd nesprávne právne posúdil aj otázku interpretácie a aplikácie procesných ustanovení CSP, keď zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, bez toho že by zákonným spôsobom vykonal potrebné dokazovanie v dostatočnom rozsahu.

Podľa názoru žalobcov je teda možné z obsahu napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vyvodiť záver, že v danom prípade sú splnené zákonné podmienky vyžadované ustanovením § 421 ods. 1 CSP pre prípustnosť dovolania. Na základe skutočností, na ktoré žalobcovia poukazujú v tomto dovolaní, je dovolanie prípustné.

3.3. Dôvody dovolania:

Žalobcovia ako dovolatelia odôvodňujú podanie tohto dovolania tým, že:

a) v konaní došlo k vade uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP, teda súd nesprávnym procesným postupom znemožnil dovolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

b) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci,

Podrobné vymedzenie dôvodov tohto dovolania je uvedené v tomto dovolaní.

3.4. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody žiadali ako dovolatelia, aby dovolací súd tomuto dovolaniu vyhovel a aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil.

4. Žalovaná 2/ vo svojom vyjadrení navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalobcov ako nedôvodné v zmysle ust. § 448 CSP zamietol.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolatelia vyvodzujú prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne

konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11. V súvislosti s námietkou dovolateľov o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

12. Je potrebné zdôrazniť, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

13. V súdnej veci odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku vo veci samej tak, že žalobu zamietol. Dovolací súd je toho názoru, že odvolací súd zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k prijatému rozhodnutiu; jeho postup nemožno považovať za zjavne neodôvodnený. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia má náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich

dôvodov a námietok. V súdnej veci sú z rozhodnutia odvolacieho súdu zrejmé úvahy, ktoré ho viedli k zamietnutiu žalobného návrhu. Odvolací súd sa dostatočne vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a s odvolacími námietkami dovolateľov. Náležite vysvetlil, že právo na zaplatenie kúpnej ceny sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, ktorá plynie odo dňa, ktorý nasleduje po dni splatnosti dlhu (tu odo dňa 06. 12. 2003, keď kúpna cena bola splatná dňa 05. 12. 2003), tak rovnako sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe aj právo veriteľa vyzvať dlžníka na dodatočné splnenie dlhu podľa ust. § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V opačnom prípade by nastala absurdná situácia, kedy márnym uplynutím trojročnej premlčacej doby o splatnosti kúpnej ceny, by nárok veriteľa (tu predávajúci) na zaplatenie kúpnej ceny bol síce premlčaný, avšak naďalej by im patrilo právo na dodatočné vyzvanie dlžníka na zaplatenie s možnosťou následného odstúpenia od zmluvy pre nezaplatenie kúpnej ceny. V tejto súvislosti náležite odôvodnil, že aj právo na určenie primeranej lehoty v zmysle § 517 ods. 1 veta druhá OZ treba považovať za majetkové právo, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe. Právo veriteľa vyzvať dlžníka na dodatočné splnenie dlhu nie je neobmedzené, pretože potom by veriteľ mohol kedykoľvek bez časového obmedzenia vyzývať dlžníka na dodatočné splnenie už premlčaného práva na zaplatenie kúpnej ceny s možnosťou odstúpenia od kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti, čo by bolo v rozpore s princípom právnej istoty zakotvené čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Akceptovanie názoru súdu prvej inštancie o možnosti veriteľa vyzvať dlžníka na dodatočné splnenie dlhu bez časového obmedzenia by viedlo k neprípustnému posunutiu začiatku plynutia premlčacej doby (v zrejmom rozpore s účelom inštitútu premlčania) prakticky na neobmedzenú dobu podľa ľubovôle veriteľa. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že dovolatelia vo svojom dovolaní namietajú porušenie práva na spravodlivý proces s tým, že je porušená povinnosť rozhodnutia náležite odôvodniť, vytykajú mu jeho zmatečnosť a nepreskúmateľnosť, ich námietky sú však iba vo všeobecnej rovine.

14. Tvrdený nesprávny procesný postup odvolacieho súdu má spočívať aj v tom, že odvolací súd v odvolacom konaní nevykonával náležité dokazovanie, hoci nariadil pojednávanie, ale nezopakoval výsluch žalovaného 1/, vykonával dokazovanie oboznámením spisu, avšak urobil tak len formálne bez toho, že by bol obsah všetkých rozhodujúcich listín prečítaný a bez toho, aby súd uviedol, aké skutkové závery z predmetných listín vyvodzuje, pri vykonávaní dokazovania postupoval arbitrárne, keď význam niektorých dôkazov vykonaných pred súdom prvej inštancie nijako nezohľadnil (napríklad čestné vyhlásenie o uznaní nárokov žalobcov zo strany žalovaného 1/) a nijako sa nevysporiadal ani s tým, že spis obsahuje korešpondenciu medzi stranami, ktorá preukazuje, že žalobcovia písomne odstúpili od zmluvy v rámci premlčacej lehoty to je len necelý 1 rok od uplynutia poskytnutej dodatočnej lehoty na splnenie dlhu, tieto skutočnosti pritom mali podstatný vplyv na posudzovanie otázky premlčania.

14.1. Preskúmaním obsahu spisu dovolací súd dospel k záveru, že dané námietky sú bezpredmetné, pretože v postupe odvolacieho súdu nezistil žiadne vady, ktoré by boli spôsobilé ukrátiť dovolateľov na ich procesných právach a založiť tak dôvodnosť podaného dovolania. V tejto súvislosti dovolací súd upriamuje pozornosť predovšetkým na zápisnicu z pojednávania pred odvolacím súdom zo 06. septembra 2023, ktorého sa zástupca dovolateľov osobne zúčastnil a na ktorom odvolací súd vykonával dokazovanie. Predseda senátu na tomto pojednávaní v zmysle § 181 ods. 2 v spojení s § 378 ods. 1 CSP konštatoval vo vzťahu k dokazovaniu, že medzi stranami nie sú sporné skutkové tvrdenia že dňa 05. 12. 2003 uzavreli žalobcovia ako predávajúci so žalovanými ako kupujúcimi kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol prevod nehnuteľnosti v katastrálnom území Š. za kúpnu cenu 1.194.650,- Sk, ďalej, že výzvou zo dňa 17. 02. 2013 vyzvali žalobcovia žalovaných na zaplatenie kúpnej ceny do 14 dní od doručenia listu a táto bola doručená žalovanému 1/ dňa 17. 02. 2013 a žalovanej 2/ dňa 19. 02. 2013. Na predmetnú výzvu odpovedala žalovaná listom zo dňa 27. 02. 2013, v ktorom poprela dlh. Listom zo dňa 02. 12. 2013 odstúpili žalobcovia od kúpnej zmluvy zo dňa 5. 12. 2003 z dôvodu nezaplatenia kúpnej ceny ani v dodatočnej lehote. Na odstúpenie od kúpnej zmluvy žalovaná 2/ odpovedala listom zo dňa 26. 12. 2013, v ktorom zotrvala na tom, že kúpna cena bola zaplatená a dôvod na odstúpenie od kúpnej zmluvy nie je daný s tým, že aktuálne je vlastníctvo sporných nehnuteľností v katastri nehnuteľností zapísané v prospech žalovaných 1/ a 2/ v bezpodielovom spoluvlastníctve. Predseda senátu ďalej konštatoval, že sporným sú skutkové tvrdenia, kedy bolo odstúpenie zo dňa 02. 12. 2013 od kúpnej zmluvy doručené žalovanej 2/ a či kúpna cena za prevod nehnuteľností v sume 1.194.650,- Sk bola žalovanými žalobcom zaplatená.

14.2. Následne predseda senátu k predbežnému právnomu posúdeniu veci uviedol, že vec je dôvodné posúdiť podľa ustanovení § 80 písm. c) OSP v čase začatia konania o žalobe na určenie, § 489 Občianskeho zákonníka o vzniku záväzkov, § 588 Občianskeho zákonníka o úprave kúpnej zmluvy, § 48 Občianskeho zákonníka o odstúpení od zmluvy, § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka o následkoch omeškania so splnením dlhu riadne a včas a § 100 Občianskeho zákonníka o úprave inštitútu premlčania, § 101 Občianskeho zákonníka o všeobecnej premlčacej dobe.

14.3. Následne predseda senátu oboznámil prítomných, že zopakuje dokazovanie listinami predloženými stranami v konaní pred súdom prvej inštancie, keď bolo vyhlásené uznesenie, že odvolací súd nariaďuje dokazovanie. Následne bol oboznámený obsah nasledovných listín:

potvrdenie pošty o doručení zásielky podacie číslo RP453642546SK (č. l. 28), Čestné vyhlásenie žalovaného v 1/ rade zo dňa 2. 3. 2018 (č. l. 191), Kúpna zmluva a zmluva o zriadení práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu zo dňa 5. 12. 2003 (č. l. 197), Výpis z Listu vlastníctva číslo XXX pre katastrálne územie Š. zo dňa 4. 3. 2018 (č. l. 199), Výzva žalobcov zo dňa 17. 2. 2013 na zaplatenie kúpnej ceny (č. l. 200), Odpoveď žalovanej v 2/ rade zo dňa 27. 2. 2013 na list zo dňa 17. 2. 2013 (č. l. 201), List žalobcov zo dňa 2. 12. 2013 o odstúpení od kúpnej zmluvy (č. l. 202), Odpoveď žalovanej v 2/ rade zo dňa 26. 12. 2013 na list zo dňa 2. 12. 2013 (č. l. 29 = č. l. 203) s dodacím dokladom (č. l. 204).

14.4. Bolo oboznámené prečítaním podania žalovaného 1/ zo dňa 05. 09. 2023.

14.5. Odvolací súd konštatoval, že všetky písomné podania predložené stranami v konaní pred súdom prvej inštancie boli navzájom doručené zástupcom strán, pričom PZ žalobcov a zástupca SZ žalovanej v 2/ rade uvádzajú, že ich obsah je im známy a nežiadajú tieto písomné podania opakovane oboznámiť ich prečítaním.

14.6. Právny zástupca žalovanej 2/ na tomto pojednávaní uviedol, že netrvá na návrhu na vykonanie dôkazu výsluchom žalobcov.

14.7. Na výzvu súdu právny zástupca žalobcov ako aj zástupca žalovanej uviedli, že nepovažujú za potrebné vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu.

14.8. Následne právna zástupkyňa žalobcov ako aj právny zástupca žalovanej 2/ zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci. Následne odvolací súd uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené a odročil pojednávanie za účelom vyhlásenia rozsudku na deň 13. septembra 2023 o 8:45 hod. Dovolatelia, ktorí na pojednávaní pred odvolacím súdom nenavrhlí vykonať žiadne iné dôkazy a tvrdili, že odvolací súd len formálne vykonal dokazovanie bez toho, že by bol obsah všetkých rozhodujúcich listín prečítaný a uviedol aké skutkové závery z predmetných listín vyvodzuje, nedôvodne tvrdia, že odvolací súd svojím procesným postupom zaťažil konanie vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

15. Dovolací súd zároveň považuje za nevyhnuté poznamenať, že nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, pretože je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Prieskum skutkových zistení zo strany dovolacieho súdu spočíva iba v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v súdnej veci nezistil.

16. Vzhľadom na uvedené dôvody dovolací súd vyhodnotil ako neopodstatnenú námietku dovolateľov, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP.

17. Dovolatelia vyvodzujú prípustnosť dovolania aj z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pričom nastolili 10 právnych otázok, ktoré mal odvolací súd vyriešiť nesprávne (bod 3.2.tohto rozsudku).

18. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe

dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

19. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

20. Na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v § 431 až § 435 CSP.

21. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnou (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou dovolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

22. Pri skúmaní procesnej prípustnosti dovolania a náležitého vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 CSP dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľmi nastolené právne otázky 1, 2, 4 - 10 uvedené kritérium nespĺňajú a ich formulácia opomína základné závery rozhodujúce pre právne úvahy odvolacieho (i prvoinštančného) súdu. Pre záver o tom, že ide o právnú otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor sporovej strany, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca. Právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Sama polemika dovolateľov s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 CSP.

23. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je relevantná právna otázka, ktorú odvolací súd riešil na jej riešení založil svoje rozhodnutie a dovolací súd sa zároveň ešte touto právnou otázkou vo svojej rozhodovacej praxi nezaoberal.

24. Dovolatelia položili v dovolaní 10 právnych otázok, od vyriešenia ktorých podľa ich názoru záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci a ktoré mal odvolací súd vyriešiť nesprávne. Tvrdili, že tieto otázky ešte neboli v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešené. Dovolatelia síce jasným a zrozumiteľným spôsobom uviedli v dovolaní konkrétne právne otázky, avšak dovolací súd zastáva názor, že takéto právne otázky, okrem otázky č. 3 „je určené zákonné časové obmedzenie pre uplatnenie postupu veriteľa podľa ustanovenia § 517 ods. 1 OZ?“ odvolací súd neriešil. Výriešenie daných otázok by malo iba akademický charakter a vo vzťahu k predmetnej veci ich nemožno považovať za rozhodujúce, keďže na ich riešení nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Je nevyhnutné pripomenúť, že cieľom konania pred dovolacím súdom je poskytnúť dotknutej strane reálnu ochranu jej

práva. Dovolateľmi nastolené právne otázky 1, 2 a 4 - 10 majú v danom prípade iba právnu teoretickú povahu a ich zodpovedanie dovolacím súdom by neviedlo k zrušeniu alebo k zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Bolo by preto nadbytočné poskytnúť odpoveď na dovolateľmi nastolené právne otázky, ktoré ešte dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi neriešil. Dovolací súd preto uzatvára, že predložená argumentácia nepredstavuje vymedzenie podstatnej právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. b) v spojení s § 432 ods. 2 CSP. Uplatnený dovolací dôvod tak nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP (týka sa to otázok 1, 2, 4 - 10).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

25. Dovolatelia v podanom dovolaní nastolili právnu otázku „je určené zákonné časové obmedzenie pre uplatnenie postupu veriteľa podľa ustanovenia § 517 ods. 1 OZ“.

26. Nevyhnutnou podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je, že sa týka právnej otázky, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie. Toto ustanovenie dopadá len na takú právnu otázku, ktorú: a/ odvolací súd riešil [neponechal ju nepovšimnutou a pri svojich právnych úvahách nedotknutou, ale ju riadne nastolil, vysvetlil jej podstatu, vyjadril vo vzťahu k nej svoje právne úvahy (prípadne možnosti odlišných prístupov k jej riešeniu) a vysvetlil jej riešenie a tiež dôvody, so zreteľom na ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie], a b/ (zároveň) dovolací súd ešte neriešil, ktorá podmienka v danom prípade bola splnená.

27. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí zdieľa predovšetkým názor, či je možné v prípade dojednania splatnosti kúpnej ceny na deň 05. 12. 2003, aby žalobcovia 1/ a 2/ výzvou zo dňa 17. 02. 2013, t. j. po viac ako deviatich rokoch vyzvali žalovaných 1/ a 2/ na zaplatenie kúpnej ceny s určením ich dodatočnej lehoty na plnenie 14 dní od doručenia výzvy v zmysle ust. § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka a následne platne odstúpiť od uzavretej kúpnej zmluvy. Otázku premlčania práva žalobcov 1/ a 2/ na odstúpenie od kúpnej zmluvy súd prvej inštancie posudzoval aj z hľadiska plynutia trojročnej premlčacej doby od márneho uplynutia lehoty na dodatočné plnenie po doručení výzvy na dodatočné plnenie kupujúcim do samotného vykonania práva na odstúpenie od zmluvy. Odvolací súd uviedol, že ak sa právo na zaplatenie kúpnej ceny rovnako premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, ktorá plynie odo dňa, ktorý nasleduje po dni splatnosti dlhu (tu odo dňa 06. 12. 2003, keď kúpna cena bola splatná dňa 05. 12. 2003), premlčuje sa vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe aj právo veriteľa vyzvať dlžníka na dodatočné splnenie dlhu podľa ust. § 517 ods. 1 OZ. V opačnom prípade by nastala absurdná situácia, kedy márnym uplynutím trojročnej premlčacej doby od splatnosti kúpnej ceny by nárok veriteľa (tu predávajúci) na zaplatenie kúpnej ceny bol síce premlčaný, avšak naďalej by mu patrilo právo na dodatočné vyzvania dlžníka na zaplatenie s možnosťou následného odstúpenia od zmluvy pre nezaplatenie kúpnej ceny. Mal za to, že právo na určenie primeranej lehoty v zmysle ust. § 517 ods. 1 veta druhá OZ treba považovať za majetkové právo, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, pričom rozhodujúcim dňom pre počiatok plynutia tejto premlčacej doby je deň, ktorý nasleduje po splatnosti daného peňažného dlhu.

28. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. b) CSP a situácie, na ktorú sa vzťahuje toto ustanovenie dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcov z tohto dovolacieho dôvodu je v danom prípade procesne prípustné. Následne preto skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia vecí predmetnej právnej otázky).

29. Právnym posúdením je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

30. Podľa ustanovenia § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení.

31. Podľa ust. § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až § 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

32. Podľa ustanovenia § 100 ods. 2 veta prvá Občianskeho zákonníka premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva.

33. Podľa ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

34. V zmysle už ustálenej súdnej praxe, právo odstúpiť od zmluvy je majetkovým právom, ktoré sa premlčuje v trojročnej premlčacej dobe (§ 100 ods. 2 a § 101 Občianskeho zákonníka), ktorá plynie od momentu, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (keď nastala právna skutočnosť odôvodňujúca jeho uplatnenie). Ak dlžník dôvodne namietne premlčanie tohto práva veriteľa, účinky odstúpenia od zmluvy voči nemu nenastanú. Právo veriteľa odstúpiť od zmluvy, zakotvené v § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka je právom majetkovým, ktoré sa premlčuje v trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Tento záver je v rozhodovacej praxi súdov prijímaný jednoznačne. Ak dlžník dôvodne namietne premlčanie tohto práva veriteľa, účinky odstúpenia od zmluvy voči nemu nenastanú.

35. Odvolací súd vo svojom odôvodnení náležite poukázal na to, že aby v dôsledku omeškania dlžníka mohol veriteľ postupom podľa ust. § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka odstúpiť od zmluvy, musí najskôr dlžníkovi poskytnúť dodatočne primeranú lehotu na splnenie záväzku a až následne odstúpiť od zmluvy v prípade, keď ani v tejto lehote nebude záväzok splnený. Nie je vylúčené ani to, aby veriteľ už pri poskytnutí dodatočnej lehoty prehlásil, že v prípade jej nedodržania od zmluvy odstupuje; v takomto prípade nie je potrebný ďalší prejav vôle a k odstúpeniu od zmluvy dochádza márnym uplynutím stanovenej lehoty. V každom prípade je ale vznik práva na odstúpenie od zmluvy podmienený nielen predpokladom omeškania dlžníka, ale tiež využitím práva veriteľa poskytnúť dlžníkovi dodatočnú primeranú lehotu k splneniu záväzku. Aj toto právo je právom majetkovej povahy, ktoré je potrebné stanoveným spôsobom uplatniť v premlčacej dobe ustanovenej v § 101 Občianskeho zákonníka. Ak je toto právo uplatnené u dlžníka včas a dodatočne poskytnutá lehota k plneniu márne uplynie, vzniká týmto okamihom veriteľovi právo odstúpiť od zmluvy, ktoré právo sa rovnako premlčuje v lehote uvedenej v § 101 Občianskeho zákonníka počítanej odo dňa, kedy mohlo byť uplatnené po prvý krát, čiže odo dňa nasledujúceho po márnom uplynutí lehoty. Rovnaké následky má uplatnenie práva na poskytnutie dodatočnej primeranej lehoty po uplynutí trojročnej premlčacej doby za situácie, keď nie je premlčanie namietané. Ak poskytne veriteľ dlžníkovi dodatočnú primeranú lehotu na splnenie jeho povinností až po uplynutí troch rokov odo dňa, kedy tak mohol po prvýkrát urobiť, t. j. od prvého dňa omeškania dlžníka a ak namietne dlžník premlčanie tohto práva, účinky, ktoré zákon s týmto úkonom spájajú voči nemu nenastanú a veriteľovi teda nemôže vzniknúť právo odstúpiť od zmluvy po tom, čo dodatočne poskytnutá lehota márne uplynie.

35.1. Právo na určenie primeranej lehoty v zmysle ust. § 517 ods. 1 veta druhá OZ treba považovať za majetkové právo, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, pričom rozhodujúcim dňom pre počiatok plynutia tejto premlčacej doby je deň, ktorý nasleduje po splatnosti daného peňažného dlhu.

36. V danom prípade nieto pochyb o tom, že žalobcovia poskytli žalovaným dodatočnú primeranú lehotu na plnenie záväzku po uplynutí troch rokov odo dňa, kedy tak mohli prvýkrát urobiť t. j. 06. 12. 2003, keď tak učinili písomnou výzvou zo dňa 17. 02. 2013, teda po deviatich rokoch a dvoch mesiacoch, v čase kedy ich právo na zaplatenie kúpnej ceny bolo už premlčané. Žalovaná 2/ vo svojom vyjadrení na

súde prvej inštalácie vzniesla námietku premlčania uplatneného nároku s tým, že v čl. 3 kúpnej zmluvy sa uvádza, že splatnosť kúpnej ceny bola stanovená na deň podpisu zmluvy z čoho vyplýva, že trojročná premlčacia doba začala plynúť odo dňa nasledujúceho po dni splatnosti kúpnej ceny, ktorý bol dohodnutý v kúpnej zmluve, premlčacia doba uplynula a právo žalobcu na odstúpenie od zmluvy je premlčané. Odstúpenie od zmluvy bolo žalovanej doručené až po desiatich rokoch od uzavretia kúpnej zmluvy. Za tejto situácie odvolací súd rozhodol vecne správne, keď považoval uplatnený nárok za premlčaný a rozsudok súdu prvej inštalácie zmenil tak, že žalobu žalobcov zamietol.

37. Dovolací súd má z uvedených dôvodov za to, že odvolací súd nepochybil pri riešení nastolenej otázky a konštatuje, že vec správne právne posúdil, svoje rozhodnutie aj dostatočne odôvodnil, pričom sa dostatočne vypořiadal so všetkými dôležitými okolnosťami prejednávanej veci a dôsledne sa vypořiadal aj s ostatnými argumentmi a námietkami strán sporu.

38. Žalobcovia napadli dovolaním vecne správny rozsudok odvolacieho súdu. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto ich dovolanie ako nedôvodné podané podľa § 448 CSP zamietol.

39. V dovolacom konaní úspešnému žalovanému 1/ (§ 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP) dovolací súd trovy dovolacieho konania nepriznal, pretože mu žiadne trovy nevznikli.

40. Žalovaná 2/ bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol jej nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštalácie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

41. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.